



BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2024 – 2025



Haugatun Barnehage



Forord

Barnehagene i Bergen kommune utarbeider sine årsplaner i samsvar med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1. august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2021 (23)

«Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode.

Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

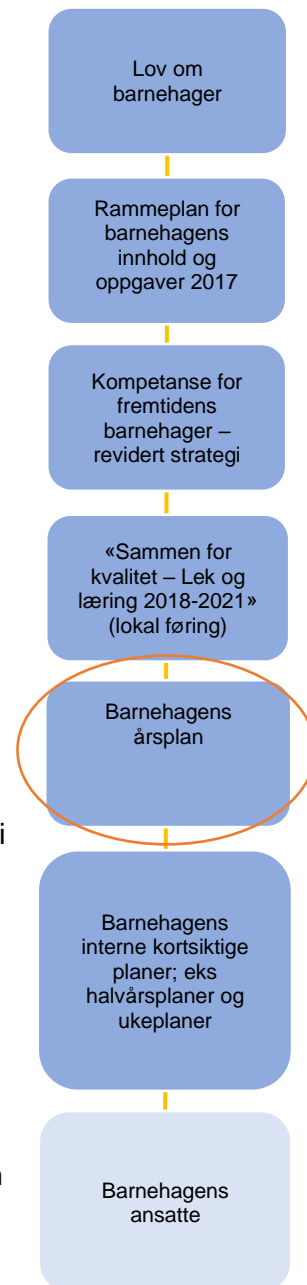
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

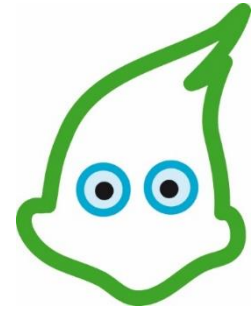


Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	6
1.2 Metodevalg	6
1.3 Kjerneverdier	7
1.3.1 Ser barnet	7
1.3.2 Varme	7
1.3.3 Inkluderende	7
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	9
– medvirkende barn i lek og læring	9
2.1 Tilknytning	9
2.2 Lek	10
2.3 Læring	10
2.4 Barns medvirkning	11
2.5 Vennskap og felleskap	11
2.6 Mangfold	12
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	15
3.1 Fagområder	15
3.1.1 Språk som basiskompetanse	15
3.1.2 Matematisk kompetanse	16
3.2 Digitale verktøy	16
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	17
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	17
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	18
4.2.1 Dokumentasjon	18
4.2.2 Vurdering	18
4.2.3 Oppfølging	19
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	19
I. Barnesyn og lærings syn	20
II. Pedagogisk relasjonskompetanse	20

III.	Danning gjennom omsorg, lek og læring	22
IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	22
V.	Overganger	23
a.	Tilvenning i barnehagen	23
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	23
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	24
VI.	Foreldremedvirkning	25
VII.	Bærekraftig utvikling	26
VIII.	Psykososialt barnehagemiljø	27
IX.	Barns seksuelle helse	28





Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

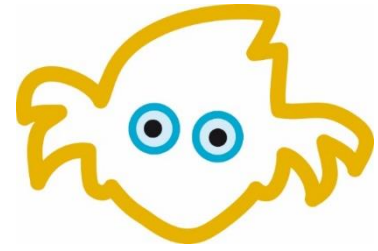
Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse



1.0 Barnehagens innledning

En god barndom varer hele livet!

Den gode barndommen har sin egen verdi, og er så utrolig viktig! Den legger også grunnlaget for ungdomsårene og det voksne liv. Hver og en av oss skal ha det godt, og vi skal trives sammen; I vårt arbeid er dette det viktigste for oss.

Vi kan ikke klare å nå et slikt mål alene. De viktigste samspillspartnerne er barna og foreldrene. Vi ønsker å være en støtte og medvirke til beste for barna. Vi ønsker en åpen og god dialog med foreldrene, og se til at de føler seg inkludert- som en del av fellesskapet vårt.

1.1 Struktur og organisering

Vi er en avdelingsbarnehage som har 6 avdelinger, men vi har 4 avdelinger som er åpne dette barnehageåret. På Hugin og Valhall det barn i alderen 0-3 år. Midgard og Åsgard har barn i alderen 2-6 år.

Vi har et stort og allsidig bygg, og har organisert oss slik at barna i tillegg til sin faste avdeling, får være med i gymsalen og til formingsrommet. De får også være ute og leke på vår flotte naturlekeplass.

For å skape god oppstart og gode overganger har vi utarbeidet «Trygg i Haugatun». Dette kan du lese mer om i kapittel 2.

I arbeid med barna har vi til sammen 16 ansatte; 4 pedagogiske ledere, 2 barnehagelærere, 7 fagarbeidere og 2 assistenter. På kontoret arbeider styrer. I tillegg har vi renholder og vaktmester. Vi er praksisbarnehage for Høyskolen på Vestlandet, og tar imot studenter i løpet av barnehageåret.

1.2 Metodevalg

Barn i barnehagealder lærer her og nå; gjennom lek, imitasjon og utforsking. Dette medfører at personalgruppen må være aktivt deltakende i alle situasjoner. I løpet av dagen må vi utnytte alle øyeblikk i samspill med enkeltbarnet, så vel som hele barnegruppen. Dette fordrer at vi har god kjennskap til hva Rammeplanen sier, og vet hvilke føringer som ligger i kvalitetsutviklingsplan og lovverk.

Lek og læring skal gå hånd i hånd, og være lystbetont. Barns medvirkning påvirker innholdet i dagene. I alt vi gjør, skal noen grunnleggende metoder være førende, og vi benytter oss av noen gode støtteverktøy for å nå våre mål.

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

Når vi arbeider etter våre verdier, er målet å skape en barnehage som barna og foreldre har positive relasjoner til, og som de kjenner glede over å tilhøre. Å bli sett og inkludert er grunnleggende for å trives, og vi arbeider for dette hver eneste dag.

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

For oss betyr dette at vi:

- Hilser hyggelig, og hjelper barna til en god start på dagen.
- Anerkjenner hvert enkelt barn som unik 😊.
- Vi har øyekontakt i samtaler og bekrefter barnet. «Jeg hører at du har lyst til det», «Jeg forstår».
- Tolker barnas kroppsspråk.
- Har positiv kontakt med alle barna på avdelingen hver dag.
- Tar farvel med barnet, og har god samtale med foreldrene hver ettermiddag.

1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

For oss betyr dette at vi:

- Viser barnet at vi setter pris på barnet med ord og gode klemmer.
- Forteller barnet at vi liker å være sammen med det.
- Gir ros, støtte, og omtanke.
- Gir den nærhet som barnet trenger.

1.3.3 Inkluderende

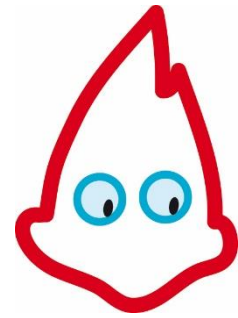
«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

For oss betyr dette at vi:

- Er sammen med barna i lek, og støtter barna til å danne vennskap.
- Har et godt foreldresamarbeid.

- Gi felles opplevelser som styrker fellesskapet.
- Deltar i lek og aktiviteter med den hensikt å inkludere alle barn.





2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

2.1 Tilknytning

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.»

(Rammeplan for barnehagen, 2017, s. 33)

«God tilknytning legger grunnlaget for barnets trivsel og utvikling i barnehagen. Det tar vi på alvor. En trygg tilknytning møter to ulike behov hos barnet. Det første er barnets avhengighet og behov for beskyttelse og omsorg. Det andre er barnets selvstendighet og behov for å mestre verden.»

(Sammen for kvalitet, 2018)

«Trygg i Haugatun» er et godt verktøy for oppstart og overganger. Når et barn begynner i Haugatun, legger vi til rette for at foreldrene er sammen med barnet den første uken, og gjerne enda lenger om det er behov for det. Dette gjør vi for at foreldre skal føle seg trygge. Det igjen fører til trygge barn. Foreldrene får et godt innblikk i barnehagehverdagen og blir bedre kjent med alle oss.

Vi har skriftlig informasjon for foreldre. Det kombinerer vi med møter, oppstartsamtaler, og tett kontakt.

Alle ansatte er lært opp til å arbeide etter sampillsmetoden ICDP. Vår kompetanse på dette området skal ligge til grunn for alt vårt arbeid. Les mer om dette i del to.pkt2.

2.2 Lek

Å få leke er flott! Barna får mulighet til å bearbeide sine opplevelser og følelser, og de får stimulert sin kreativitet, fantasi og sin evne til samarbeid og problemløsning. Lek er en grunnleggende del av barns utvikling.

Vi har gode lekemiljøer både inne og ute. Variert lekeutstyr bidrar til å gjøre leken kreativ. Avskjermede lekeområder og god tid til lek er viktig.

Lekeplassen vår har lekekjøkken, bensinstasjon og en spennende «Bukkene bruse» bro nede i skogen. Vi har festet renner på vegg som innbyr til gøyale vannlek. Vi spiller fotball, kaster ball, hopper paradiset, leker «Rødt lys» og "Haien kommer". Det mest fantastiske med vår lekeplass er likevel at den ligger så fint til i skogen. Barna har god anledning til å utforske naturen, og å utfolde seg fysisk her.

Personalet er aktive i leken på barnas premisser. Det betyr at den voksne må være sammen med barna i leken, og at barna er de som leder an. Det er barna som skal lede og utforske leken. De voksne skal være tilstede som en støtte og en veileder.

2.3 Læring

«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter oppom deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling» (Rammeplanen 2017, s. 22)

"Barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser" (Rammeplanen 2017, s. 22)

Barna skal få utfordringer og progresjon, med utgangspunkt i egne interesser, kunnskaper og ferdigheter. Barn lærer når innholdet gir mening og når det betyr noe for dem, og de skiller ikke mellom lek og læring.

Vi voksne støtter, oppmuntrer og anerkjenner. Personalet reflekterer sammen med barna rundt situasjoner og temaer. Dette bidrar til å skape forståelse og mening sammen med dem.

Det er viktig for oss å bevare barnas nysgjerrighet og lærelyst! Vi setter derfor av god tid til undring og utforskning sammen med barna. Læring skjer gjennom hele dagen og alle anledninger kan benyttes til å undersøke og snakke sammen. Tverrfaglig læring der en knytter sammen fagområdene i prosjekt barna er opptatt av, er vår metode for læring.

For å forklare hvordan vi arbeider, kan vi tenke oss at vi skal lære om insekter. I leken kan vi leke at vi er maur i en maurtue, edderkopper i et nett, eller andre spennende dyr. Vi utvider leken med å studere hvordan insekter lever, og hvor i næringskjeden de er. Ute på tur kan vi ha med oss vårt digitale mikroskop og se på

dyrene. Når vi har kreative stunder, finner vi frem materialer og lager edderkopper og fluer; Her får en flettet inn estetiske fag og naturfag. Vi har mange spennende bøker som gir oss kunnskap. Det er vår erfaring at slike innspill blir verdsatt av barn, og kommer til uttrykk når de leker.

I læring må vi se hva barna interesserer seg for, og bygge videre på det. Vi kan ikke planlegge alt på forhånd, men må tilpasse oss til barna og gi de medvirkning. Dette barnehageåret vil vi sammen med barna velge noen små læringsprosjekt. Informasjon vil komme i månedsplaner.

Vi tilrettelegger for at barna skal mestre selv. De skal lære å kle på seg, delta i å dekke bord, finne frem leker og utstyr. Å klare seg selv gir stor mestring og styrker barnets selvillit: Jeg klarer selv!!

2.4 Barns medvirkning

«Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Alle barn skal kunne erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen» (Rammeplanen 2017, s 27)

Barna skal få uttrykke sine ønsker og behov, og oppleve å ha innflytelse på egen hverdag. Ved å tolke barns uttrykksmåter, både verbale og non verbale, skal vi se til at barna får innflytelse på egen barnehagehverdag.

Vårt viktigste verktøy for å skape reell medvirkning er samspillmetoden ICDP; International Child Development Program. Når personalet benytter prinsippene, opplever barnet medvirkning.

Barnesamtaler og tett dialog med foreldre der personalet lytter og ser etter den andres perspektiv er et mål for oss.

2.5 Vennskap og felleskap

«I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap.» Rammeplan for barnehagen s. 22

For å skape et godt fellesskap må barn, personalet og foreldre bli godt kjent med hverandre. I August og September er det spesielt fokus på vennskap. Da er det mange nye barn, og noen barn har begynt på ny avdeling.

Ved å være aktive i barnas lek og aktiviteter, bidrar personalet til sosial utvikling, læring og etablering av vennskap. Gjennom støtte og veiledning fra personalet, lærer barna at en sak har flere sider. De øver seg på å sette ord på sine følelser og behov, og de utvikler seg som individ.

Storsalen, gymsalen vår, er en fin møteplass på tvers av barnehagen. Her samles vi til sammenkomster som: Fellessamlinger, gymgrupper, fest og moro. I løpet av året inviteres foreldre med på sosiale arrangementer i barnehagen. Dette bidrar til å styrke fellesskapet i barnehagen, også blant foreldre. På FN-markeringen i oktober fokuserer vi på mangfold gjennom matkultur, og inviterer foreldre til å ta med mat fra sin kultur/sitt hjemland.

2.6 Mangfold

Barnehagen skal synliggjøre et mangfold i familieformer og sørge for at alle barn får sin familie speilet i barnehagen".

(Rammeplanen 2017 s.9)

Bergen kommune skal preges av respekt for ulikhet og det enkelte individ, slik at mangfold blir verdsatt og vises igjen i alle barnehager. Med mangfold menes ulikhet i kjønn, etnisitet, religion, livssyn, seksuell orientering, kjønnsidentitet/ kjønnsuttrykk, politisk standpunkt, alder og funksjonsnivå.

Vårt mål er at alle familier i Haugatun skal føle seg sett og inkludert. Vi ønsker et miljø der vi skal møte hverandre med respekt og verdighet uansett bakgrunn. Sammen med foreldre snakker vi om hva som er viktig at vi markerer i barnehagen. Noen vil gjerne markere nasjonaldager, høytider og tradisjoner fra opprinnelig hjemland, mens andre ønsker å forholde seg til det norske.

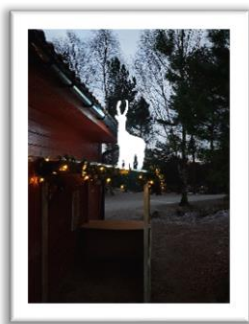
Mangfold handler også om familieformer. På småbarnsavdelingene har alle barna hvert sitt hus med bilder av familien sin som gir rom for samtaler; Noen har en liten familie. Noen har familie som bor i nærheten, mens andre bor langt vekk, gjerne i andre land. Det er vanlig at noen har bonusforeldre, eller foreldre av samme kjønn. Gjennom samtale med barna, blir vi kjent med hverandre, og vi lærer at familier er både like og ulike.

Det er naturlig for oss å ta hensyn til den maten barnet skal ha i henhold til kultur eller livssyn.

I starten på februar markerer vi Samefolkets dag som er 6 februar. Da er målet å gi barna kjennskap til samisk kultur og tradisjon. Vi har tidligere år fått låne klær og annet samisk utstyr fra familier. Det har barna syntes var veldig spennende.

Kalender for sosiale arrangement for barn og foreldre.

Dato – periode	Arrangement 😊	Informasjon
August	*Velkommen til nytt barnehageår. Oppstart.	
September	Foreldremøte førskolebarna *18/9. Foreldremøte: Lise Einarsen Haukås – Team Skyfritt. ICDP og foreldrerollen	* Det kommer egen invitasjon
Oktober	*Bamsefest *24/10 FN dags markering	*På småbarnsavdeling kurvfest i storsalen for * fau og bhg
November		
Desember	*Adventssamling hver mandag *Torsdag 12/12: Luciafeiring *3.12: Nissefest *Julevandring i kirken -dato kommer *Vintersamling- dato kommer	*Avdelingene møtes i storsalen *Foreldre inviteres til kl. 15.00 *Vi kler oss i nisseklær og danser og synger i Storsalen. *Storbarnsavdelingene får være med å dramatisere juleevangeliet. *Livsynsfri samling for de som ønsker det. Samme dag som julevandring. NB! Forbehold om nok påmeldte



Januar	*Juletefest for i Vadmyrahallen – dato kommer	*Lions arrangerer. Dagtidsarrangement for barn og ansatte på Midgard og Åsgard
Februar	* 6/2 Samefolkets Dag	*Vi markerer samefolkets dag.
Mars	Fargefest *11/4 Påskefrokost	*Foreldre er velkommen til frokost i barnehagen mellom kl.8-10
April	*Foreldremøte for alle – dato kommer	
Mai	*17.mai *Tur for førskolebarna	*Foreldre og barn kan delta i toget fra Hetleviksåsen til Vadmyra skole. Vi har egen fane. Fau tar ansvar for dette. *Vi velger oss et turmål og en dag med solskinn og drar på tur.
Juni	*Foreldremøter: 1) Nye foreldre 2) Foreldre med barn som skal begynne på stor avdeling. *Sommerfest *Avslutning for førskolebarna	*Fau og barnehagen lager fest! *Høytidelig fest med førskolegjengen og foreldrene





3.0 Barnehagens tema/prosjekt

3.1 Fagområder

3.1.1 Språk som basiskompetanse

Språklig kompetanse har betydning for barnas identitetsutvikling og for deres evne til å forstå og kommunisere, filosofere og fabulere, samhandle og bygge relasjoner. Gjennom språket kan barnet uttrykke egne tanker, meninger, behov og følelser (Sammen for kvalitet, Lek og læring 2018-2021, s.13).

Barnas språklige utvikling og barnehagens språkmiljø har vi hatt som en hovedsatsning i flere år.

Språkutvikling skjer kontinuerlig i samhandling, lek og gjennom aktivitet, og læres lettere med tegn og visuell støtte.

Vi har mye utstyr til språkarbeid som språkkofferter, eventyrkofferter, og mangfoldige rekvisitter til rollelek, osv.

På alle avdelinger er bøker tilgjengelige for barn slik at de kan hente seg en bok og lese når de måtte ønske det. Bøkene byttes ut med jevnlig mellomrom for å skape variasjon.

Haugatun barnehage er med i et utviklingsprosjekt i samarbeid med PPS (Pedagogisk psykologisk senter). En del av dette samarbeidet innbefatter at alle ansatte er skolert i «Tegn- til tale». «Tegn-til-tale» er et visuelt hjelpemiddel som styrker barnets språkutvikling. En viser tegn for de viktigste ordene i setningen. I setningen «vi skal spise, viser vi tegnet for spise. Barn som ikke har muntlig språk, kan da gjøre seg forstått ved hjelp av tegn. Les mer om dette i kapittel 4.1; Barnehagens utviklingsarbeid.

3.1.2 Matematisk kompetanse

«Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende»

«Fagområdet omfatter lekende og undersøkende arbeid med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling. Det handler også om å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger»

(Rammeplanen, 2017).

Matematikk finnes overalt og hverdagen er full av muligheter til å ta i bruk tall, mengdeforståelse, måling, mønster og sortering. Gjennom en uke får barna mange matematiske opplevelser i barnehagen, og vi benytter samme metode og tilnærming; Utforsking i samvær med barna.

Vi sjekker ut sammen med barna hvem som er høyest, hva som er foran og bak. Om å telle til ti, og hvor mye veier egentlig denne bøtta med sand? Personalet bruker matematiske begreper bevisst og en teller for eksempel hvor mange barn som er der. Hvor mange fat og kopper trenger vi til lunsjen i dag?

I gymmen kan en oppleve at rommet er mye større enn inne på avdelingen. Ballene er jo sirkler, og alle de spennende putene har jo ulike former som kvadrat, rektangel, bue osv.

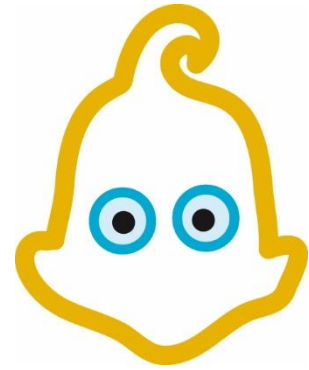
Å spille spill er god matematisk trening. Vi har brettspill, puslespill og digitale spill. Dette brukes aktivt inne på avdelingene.

I førskolegruppen brukes mattemeisen. Det er en ryggsekk med matematisk utstyr og spill som brukes ute på tur. Les mer om den under kapittel V.

3.2 Digitale verktøy

Digitale verktøy er i dag en del av barnas hverdag. Vi er hele tiden i utvikling og personalet tilegner seg nye kunnskaper som de deler med barna. Vi skal sammen med barna søke kunnskap på nettet og samtidig være kritisk til informasjonen vi finner.

Digitale verktøy brukes i våre prosjekter sammen med barna. Vi søker etter bilder og informasjon om forskjellige tema barna er opptatt av. I vår barnehage bruker vi digitale verktøy som støtte i samlingsstund. Man har f.eks. bilder av temaet vi jobber med, musikk osv.



4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Høsten 2022 var vi så heldig å få delta i en pilot mellom PPS (Pedagogisk Psykologisk fagsenter) og barnehagen.

Målet var å lage gode strukturer for likeverdig samarbeid mellom PPS og barnehage, der PPS er tettere på og støtter barnehagens organisasjons-, - og kompetanseutvikling. Dette bidrar til å inkludere og gi god allmennpedagogisk og spesialpedagogisk praksis som ivaretar alle barn (Jf. St.meld. 6 (2019-2020)).

Vi ville benytte dette pilotprosjektet til å implementere visuell støtte som et arbeidsverktøy for hele personalet. Vi valgte å arbeide med «Tegn til tale». Tett på-prosjektet er et bidrag til å imøtekomme regjeringens og kommunens forventninger om en mer inkluderende barnehage der kompetansen kommer nærmere barna.

Arbeidet er svært givende for oss, og vi ønsker derfor å fortsette denne gode satsningen dette barnehageåret. Vi tenker at pps, barnehagen, barna og foreldrene er sammen i dette prosjektet, og vi vil involvere alle parter gjennom ulike arenaer.

Vi har en ressursgruppe bestående av ansatte på hver avdeling. Gruppen har møter en gang pr mnd, og følger opp på sin avdeling

Vi har satt oss som mål at vi alle skal benytte 15 grunnleggende tegn hver dag. Utover det fyller vi på med tegn som barna viser interesse for. Det gjør vi gjennom mange arenaer, og med innspill fra barna. Vi kan derfor ikke si hvilke tegn vi skal lære videre; Her må barna og de voksne finne veien sammen.

For eksempel henger det tegn på lekeplassen, og i gymsalen. Kanskje førskolebandet vil lære oss alle noen tegn. Tegn vi benytter vil være synlig. Vi henger opp bilder på vegger og andre plasser det egner seg

Bøker, spill og digitale ressurser vil vi benytte i hverdagen.



4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

4.2.1 Dokumentasjon

Dokumentasjonen skal synliggjøre hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet kan gi foreldre informasjon om hva barn opplever, lærer og gjør i barnehagen. (Rammeplanen 2017, s. 39)

I vår kompetanseutviklingsplan setter vi oss mål om at alle ansatte skal benytte «Tegn til tale» i møte med barna. Personalet vil fortsette å ta verktøyet i bruk, og dokumentere sitt arbeid gjennom å skrive ned praksisfortellinger og observasjoner.

4.2.2 Vurdering

Vi benytter en del ulike innfallsvinkler til vår vurdering. Vi ønsker å høre alles meninger.

- Personalet evaluerer arbeidet gjennom egenrefleksjon og gruppearbeid våren 2025

- Det gjennomføres praksisfortellinger og observasjoner.
- Bergen Kommune utarbeider nå nye foreldresamtalskjema. Vi vil benytte disse og samtidig snakke med foreldrene i vårens foreldresamtaler om hvordan visuell støtte har styrket deres barns språkutvikling.

4.2.3 Oppfølging

Som en avslutning på utviklingsprosjektet vil vi samle all dokumentasjon for å vurdere hva vi har lært, og hvordan veien videre skal bli.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Barns medvirkning har alltid vært viktig for oss. En av grunnene til at vi valgte å arbeide med Tegn til tale var at vi på denne måten får et verktøy som inkluderer alle barn. For at alle skal være inkludert, lærer vi tegn til alle barn, så kan de benytte dem sammen med barn som trenger det i sin lek og samhandling.

Å inkludere barn i dette arbeidet er å lære tegn ut fra barnas interesser og hva de er opptatt av. På småbarnsavdeling må vi tolke og observere, og de eldre barna kan vi spørre og følge opp deres ønsker.

Vi vil høre med foreldre og høre hva de trenger, og avtale litt hvilke tegn vi skal øve på. Vi ser for oss å ha noen felles sanger som vi setter tegn til. Det er også mulig å få veiledning til spill og nettsider.

På månedsplanen kommer det informasjon om månedens tegn.





Del to

I. Barnesyn og læringssyn

Barnesyn: Vi ser hvert enkelt barns verdi, og møter med omsorg og respekt. Ved å lytte til barna og ta de på alvor gir vi de mulighet for medvirkning. Dette legger også grunnlaget for en god selvfølelse. Barnet opplever og erfarer sin verden innenfra, gjennom sin kropp, sine følelser og sitt sinn.

Læringssyn: Barns læring er relasjonell, og innebærer at barns oppfatning, erfaring og uttrykk forandrer seg når de lærer. De voksnes kompetanse og syn på barna er avgjørende for barnets utvikling og læring. Barna skal møtes som subjekt, og vi skal ta barnas perspektiv.

Barnesyn og læringssyn betyr at vi er i en spennende prosess der personalet sammen med barna skal utforske og undre seg.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

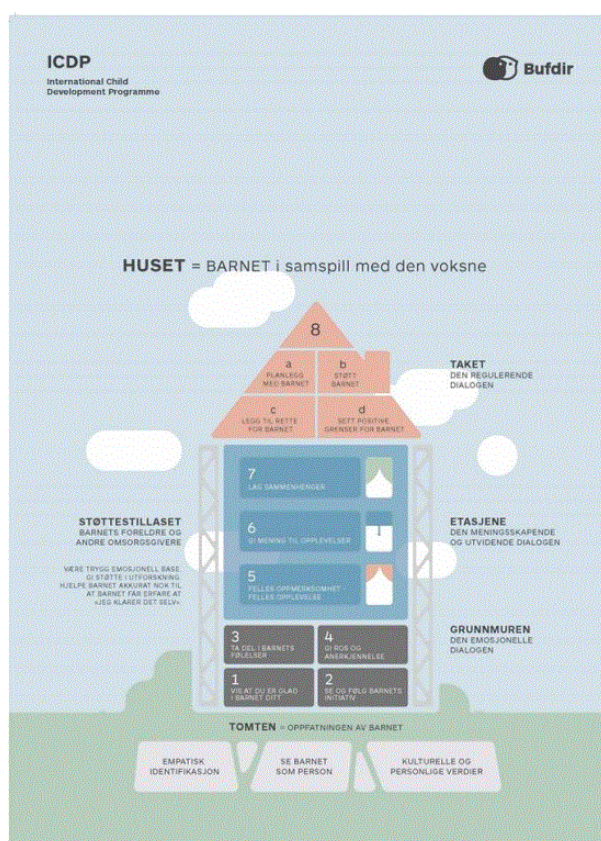
Våre møter med barna skal være preget av omsorg og respekt. Personalet er bevisste på at deres væremåte og handlinger påvirker relasjonen til barna og god tilknytning og samspill med er i fokus. Det betyr for eksempel at vi viser glede når barna kommer, setter oss ned, gir en klem, spør hvordan de har det. Vi setter oss inn i barnets situasjon når det viser følelser; glede, sinne, sorg eller frustrasjon.

ICDP er et foreldreveiledningsprogram, som handler om sensitive møter mellom barn-voksne, og er bygget opp rundt åtte tema for godt samspill.

De åtte temaene er:

1. Vis at du er glad i barnet ditt
2. Se og følg barnets initiativ
3. Ta del i barnets følelser
4. Gi ros og anerkjennelse
5. Felles oppmerksomhet- felles opplevelse
6. Gi mening til opplevelser
7. Lag sammenhenger
8. Hjelp til selvhjelp, støtte, sett positive grenser

ICDP huset illustrerer de 8 temaene for godt samspill er byggesterf ro de dialoger. Disse bygges nedenfra med å bli bevisst på «tomta» og deretter byggr «grunnmur», «etasjer» og til slutt «taket».



Foreldre oppfordres til å lese mer på ICDP Norge. Dere får også brosjyren «(temaer for godt samspill» av barnehagen ved oppstart.

Bergen kommune har gjennom Plan Skyfritt bestemt at et av tiltakene for å forebygge et godt psykososialt miljø i barnehagene, er å sikre en god felles grunnleggende veiledningskompetanse, og at det skal være minst to ICDP veiledere i hver barnehage. I Haugatun barnehage har vi tre veiledere som er ansvarlig for opplæring og veiledning av kolleger. Foreldre vil få informasjon på foreldremøter og ved oppstart i barnehagen.

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Barna skal i samspill med andre utvikle evnen til å reflektere over egne handlinger og væremåte. Sentralt i denne prosessen står barnets oppfatning av seg selv, både som enkeltindivid og som del av en gruppe.

Danning skjer gjennom omsorg, lek og læring. Omsorg innebærer å gi barna trygghet, nærhet og fysisk kontakt. Det er avgjørende for at barna skal utvikle seg. Den grunnleggende tryggheten arbeider vi med fra første dag, blant annet ved å ha gode og gjenkjennbare rutiner.

Leken er arena for barnas utvikling av vennskap, samhandling og fellesskap. I et miljø preget av trygghet og trivsel er barna nysgjerrige, kreative og vitebegjærlige. De bruker alle sansene og lærer med hele kroppen.

Personalet skal støtte barna når de prøver seg frem og tester ut verden rundt seg. Det skjer når vi tilrettelegger for god lek og læring. Utvikling av barnas selvfølelse danner grunnlaget for et godt liv i samspill med andre.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

I løpet av årene i barnehagen skal barna få opplevelser og erfaringer som gir mestring og god selvfølelse. Hvert barn er unikt og utvikler seg ulikt og i forskjellig tempo. Personalets bevisstgjøring og syn på læring, er avgjørende for barnas utvikling.

Progresjon skal følge barnet uavhengig av alder. Vi deler barnegruppene opp i mindre grupper, både aldersbasert, på tvers av alder og etter vennskap, modning og interesser.

Ved å observere enkeltbarn og barnegruppen legger til rette for at det enkelte barn får utfordringer som er tilpasset sitt mestringsnivå. Vi spiller på barnas interesser, og gir dem varierte erfaringer og opplevelser.

Noen eksempler på progresjon:

-På småbarnsavdeling øver barna sammen med de voksne på å kle på seg. Når de kommer på stor avdeling fortsetter de å øve på å få strikken under skoen, hvordan få ermet i jakken når den bare glir unna? De knekker koden og plutselig klarer de alt sammen selv.

-I barnehagen vår er vi heldige som har en stor og flott gymsal. Når barna går på småbarnsavdeling, benyttes denne til å utforske og bli kjent med utstyret som er her. Samtidig får barna individuelle utfordringer, hvor de kan oppleve mestring ut ifra sitt eget ståsted og sin egen kroppsbeherskelse.

Etter hvert som barna blir større, blir de kjent med regel-leker som «Haien kommer», «Alle mine barn kom hjem» og «Rødt lys». Her lærer barnet å forholde seg til felles

regler, og etter hvert viderefører de denne leken etter eget initiativ. Førskolegruppen benytter gymsalen til å lære samme regelleker som de møter på skolen. Vi har ballspill, hinderløype, dans og glede over å bruke kroppen sin

V. Overganger



a. Tilvenning i barnehagen

I nært samarbeid med foreldre legger vi til rette for en trygg og god start i barnehagen. Dette er det vi har kalt «Trygg i Haugatun». Trygg i Haugatun er inspirert av Jåttå – modellen, som har som målsetning å gi barna en base for trygge og nære relasjoner til en tilknyttingsperson eller primærkontakt.

Vi har en ukes tilvenning der foreldrene deltar i barnehagehverdagen. Denne tiden er målet at barn og foreldre blir trygge på personalet og får erfaring med hva en barnehagehverdag er. Trygge foreldre gir trygge barn.

Hvert barn har sin primærkontakt som skal skape nære relasjoner og en god tilknytning. Etter hvert som barnet blir tryggere på avdelingen, vil de andre voksne også ta mer kontakt med barnet og foreldrene kan trekke seg mer og mer bort fra avdelingen.

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

Vi bruker god tid på overgang fra småbarnsavdeling til storbarnsavdeling.

På våren går vi på besøk med barna til den nye avdelingen. Vi blir der noen timer for lek og samspill. Når de treffes på lekeplassen og i andre sammenhenger i barnehagen tilbringer vi tid sammen for å bli kjent.

Foreldrene tilbys et foreldremøte for dem som skal bytte avdeling. Møtet blir holdt på våren. De får informasjon, muligheter til å stille spørsmål og omvisning på den nye avdelingen. De får også tilbud om en samtale med en av pedagogene innen de første 14 dagene etter byttet

Det er et ønske at foreldre er med noen timer første dag barnet begynner på stor avdeling.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Mange barn er spente og har ulike forventninger til det å begynne på skolen. Kunnskap, erfaringer og interesse rundt hva en skole er, varierer. Noen har eldre søsken som allerede går på skolen, mens andre bare kjenner skolen gjennom fortellinger.

Tidlig på høsten har vi et møte med foreldrene til barna som skal ha sitt siste år i barnehagen. Her forteller vi om førskolegruppen, og hva vi har gjort av aktiviteter tidligere. Foreldrene får vite litt om våre planer, og de får komme med innspill. Dialogen med foreldrene opprettholdes gjennom hele året. Tidlig på høsten har vi samtaler med førskolebarna om hva de vil gjøre i gruppen.

Førskolegruppen er mye ute, og utforsker områder i nærheten. Barna får større ansvar og øver på å bli selvstendig. Vi trener på å ferdes trygt i trafikken. Vi lærer å lytte til hverandre, samarbeide og å kunne stole på egne ferdigheter.

På hver tur har vi en eller flere oppgaver som vi skal løse. Barna får øvd seg på å kunne følge beskjeder og å kunne konsentrere seg om en oppgave. Vi har også sangleker og ulike aktiviteter som inneholder rim og regler.

Rundt uke 9 har vi «vann-tilvenning» på en av nærskolene. Da får barna leke og utfolde seg i bassenget under veiledning av kompetente voksne.

Vi vil ha vårt eget førskoleband med sang og musikk. Jan Tore vil være bandleder. Vi ser for oss at barn og voksne skal lage repertoar og få stunder med musikkglede. Vi håper på en liten huskonsert for barn og foreldre 😊.

For at overgangen mellom barnehage og skole skal bli en positiv opplevelse, ønsker både skolene og barnehagen at barna skal kunne kjenne igjen noe fra barnehagen når de starter på skolen. For eksempel bøker, spill, regelleker, gymaktiviteter eller pedagogiske verktøy.

I samarbeid med skolene og barnehagene i nærområdet planlegger vi felles møtepunkt gjennom året. Vi besøker hverandre og har felles opplegg slik at barna blir

kjent med fremtidige klassekamerater. I møter med skolene får barna si noe om hvem de er, og de får stille spørsmål til elevene.

Vi avslutter tiden i førskolegruppen med en fest på ettermiddagstid sammen med foreldre.



VI. Foreldremedvirkning

Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.

(Rammeplanen s. 29)

Foreldrene våre er de viktigste samarbeidspartnerne for oss. Vi inviterer til medvirkning og samarbeid gjennom mange arenaer. De daglige møtene der vi prater litt sammen setter vi stor pris på. Ellers beskriver her de andre arenaene våre.

Vi har en oppstartsamtale i løpet av de første dagene når barnet begynner i barnehagen. Vi får en prat sammen der vi utveksler informasjon om barnet og familien.

Hver høst og vår er det foreldresamtale. Vi snakker om hvordan barnet trives i barnehagen, språkutvikling, sosialutvikling osv. Foreldre og barnehagen kan når som helst i løpet av barnehageåret spørre om samtale ved behov.

Om høsten har vi foreldremøte hvor vi går gjennom årets planer, rutiner osv. På våren har vi et foreldremøte med fokus på et pedagogisk tema. Vi har i tillegg møter der vi inviterer nye foreldre, foreldre til høstens førskolebarn, og foreldre som har barn som skal bytte avdeling.

Året gjennom har vi sosiale arrangement i barnehagen der foreldre er hjertelig velkomne. Se kalender for å vite om datoer 😊.

FAU er barnehageforeldrenes arbeidsutvalg, og består av en representant fra hver avdeling. FAU fremmer foreldrenes fellesinteresser og bidrar til at barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. FAU har møte med styrer ca. 2-3 ganger i året. I Haugatun barnehage er FAU med å arrangere åpen gymsal to helger i året og bidrar på andre sosiale tilstelninger.

Foreldre får årlig tilbud om svare på brukerundersøkelse. Her kan foreldre komme med tilbakemeldinger til barnehagen anonymt. Undersøkelsen kommer medio desember.

VII. Bærekraftig utvikling

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold, og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftige samfunn.

(Rampelanens.10)

Vi ønsker at barna skal bli glad i naturen. Vi tilbringer derfor mye tid ute, både på barnehagens flotte naturlekeplass, og i nærområdet. På tur er vi opptatt av å ta med oss alt bosset, og at det ikke ligger noe igjen når vi går. Ser vi buss på veien tar vi det med oss.

Vi tar vare på leker og annet utstyr vi har i barnehagen. Barna skal lære at det får konsekvenser for en selv og andre hvis man ødelegger noe. Hvis noen leker blir ødelagt, kan man ikke leke med den etterpå. Barna skal og se at man kan fikse ting. Barna kan sammen med en voksen reparere en bok som er revet i. Da er det frem med lim og tape.



VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøter, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

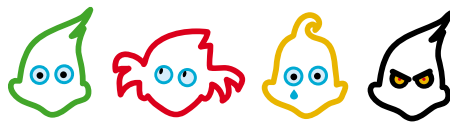


IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering. Gjennom samtaler, prosjekt og tema med barn vil vi arbeide for dette. Det er like viktig å arbeide med dette i alle uformelle samtaler som det er å rette et fokus på det.

Vi har gjennom en årrekke benyttet et eget opplegg utviklet med utgangspunkt i «barnehagepakken – Stine Sofies stiftelse». Dette tilbys barn når de er 4 år og oppover. I dette opplegget er det god anledning for samtaler og fokus på barns seksuelle helse. Foreldre informeres om opplegget på foreldremøter og foreldresamtaler.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.



Haugatun barnehage

Vadmyrveien 79

5172 Loddefjord

E-post: haugatun.barnehage@bergen.kommune.no

<https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/haugatun-barnehage>



**BERGEN
KOMMUNE**